

Az előfizetési ára:

Egész évre 5 frt — kr.
Fél évre 2 „ 50
Negyed évre 1 „ 25

Közsegeknek, körjegyzőknek és néptanítóknak:

Egész évre 4 forint, félévre 2 forint.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizethetni és egyes lap példányokat venni lehet a kiadóhivatalban, **TRAUB B. és Társa, VALENTIN Károly, BOHM M., LUZSOVICS L., WEIDINGER N.** (Domján I.) üzletében és a fűdohánytözsdeben.

Hirdetések:

mindenkori árjegyzék szerint.
Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr.
Nyilvánterben egy sor 10 kr.

PÉCS

Politikai vegyes tartalmu hetilap.

Hirdetéseket elfogad:

Külföldön:

Barek J. és társa **Erfurthban**, Haasenstein és Vogler, Steiner A. **Hamburgban**, Daube G. L., Knoll Ignac **Frankfurtban**, Opelik A., Schalek Henrik, Mosse Rudolf **Bécs**.

Magyarországon:

Neuberger és Braun, Goldberger A. V., Lang Lipót, Schwarcz Gyula, Somogyi F. „Első magyar nemzetközi irodák”-ja **Budapesten**.

Kiadóhivatalunk és Janovszky H. király-utcaiban levő hirdetések felvételi irodája **Pécsett**.

Kéziratok

a szerkesztőségbe, Nepomuk-utca 29. sz. küldendők.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Nepomuk-utca 29. sz.

Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Az 1887-iki költségvetés.

Magyarország jövő évi költségvetése be-terjesztetett. A költségvetés végszámai a következők:

Kiadások 350,400,021
Bevételek 328,356,085
Deficit 22,043,926

Miután pedig az 1885-iki deficit 14,058,758 frt volt, ennek folytán a jövő évi deficit 7,990,168 frttal nagyobb a tavalyinál.

Nem lehet tagadni, a számok világosan szólnak, hogy a jövő évi költségvetés az ideighez, de különösen az 1885-ikihez képest tetemes rosszabbodást képez. És ha az államháztartás feletti ítélet alapjául csupán csak a számokat vennők tekintetbe és nem fektetnénk súlyt az állami életnek azon realis folyamatára, mely tulajdonképpen a költségvetés számaiban kifejezését nyeri: akkor a kormánypolitika feletti ítélet mivolta iránt egy percig sem kételkednénk.

De mi, kik a kormány politikájának megítélésében az állami élet tényleges nyilvánulásait a tárgyilagossá szemlélő hivatása szerint számba venni az igazságparancsolta szükségnek tartjuk; és mi, kik a kormány-
nak az ország közérdekei körüljárásában tanusított lelkiismeretességéről meggyőződve vagyunk: a költségvetés megítélése céljából egészen más álláspontra helyezkedünk, mint azok, kiknek örömiük telik abban, hogy az élettelen számokból — egy kis fantázia segítségével — az ország pusztulását következtessék, egyúttal pedig a nép körében való korteskedésre izgató szövegekre szert tegyenek.

Mi a költségvetés megítélésénél azon álláspontra helyezkedünk, hogy az ország jelen gazdasági, művelődési és társadalmi állapota mellett más, különösen kedvezőbb költségvetést semmiféle államférfi — álljon bár az az államférfi zsenialitás non plus ultrájának hírében — össze nem állíthat és összeállítani hatalommal nem bír.

A költségvetés egy nemzet közéletének számban nyert kifejezése. A mint pedig az életnek megvannak a maga természetparancsolta szükségai, melyek megnyirbálása, megsemmisítése, vagy még csak jelentékenyebb megváltoztatása sem áll semmiféle államférfi hatalmában, ha csak oly zavart nem akar előidézni, mely, amint az egyén fizikai élet-szükségleteinek megvonása is, katasztrófákkal van összekötve: úgy a költségvetési számokban is — jelentéktelenebb tételek kivételével

— nyomos változtatást az állami élet meg-rázkódtatásának veszélyeztetése nélkül tenni nem lehet.

Az állam életszükségei — mint az éhség az ember gyomrában — természetstíleg jelentkeznek; azokat bármiféle uton ki-elégíteni kell. És ha a kormány a nyilat-
kozó szükségletek pontos meghatározásában, valamint az azokra megkívántató fedezetek pontos kijelölésében lelkiismeretesen járt el, a mit lehetetlen komolyan kétségbe vonni, úgy a kormány a budget körüli kötelessé-
gének eleget tett.

A jövedelem apadása és a kiadások szaporodása olyan körülményeknek okozata, melyek a kormányzat hatalmán kívüli okok erejével lépnek fel.

Itt van mindennek előtt a gazdaságnak szorongatott helyzete Európa összes államai-
ban. Oly államok, mint Franciaország, Ang-
lia, Belgium, melyek fényes budgetekkel éveken keresztül léptek fel és kápráztató
realis jövedelmeket tüntettek ki, most szá-
zakra menő milliók deficitjével küzködnek. Hiába való minden erőlködés, midőn az ipar,
kereskedelem pang, a földművelés a tengeren
tuli olesó termények versenye alatt nyög,
mikor minden polgár zsebe megérzi a súlyos
idők nehéz viszonyait, akkor az állam pénz-
ügyi helyzete sem lehet ragyogó, mert hiszen
gazdasági viszonyai polgárainak gazdasági vi-
szonyaitól függnek.

A kulturális állapottal járó igények ki-
elégítése azon további feladat, mely elől
semmiféle kormány sem zárkozhatik el, pedig
ezen igények igen követelők és a budgetben
kérelmetlenül megkívánják a maguk szá-
mait.

A kulturális életnek nincs olyan ága,
mely az állam anyagi segélyét nem venne
igénybe.

A népneveléstől kezdve fel az esztetikai
eszmény művelését sürgető művészetekig,
minden, de minden az államtól, az állam
pénzforrásaitól várja előmozdítását.

Ha pedig tudjuk, mily sürgős kielégítést kö-
vetelnek ezen kulturális igények s ha tudjuk,
és figyelemre méltatjuk azt, hogy mily biz-
tató állást foglal el ezekkel szemben a tár-
sadalom, akkor lelkiismeretes ítélettel nem
állíthatjuk azt, hogy a budget kedvezőtlen
állapotáért egyedül és kizárólagosan a kor-
mány felelős.

A társadalom pedig nálunk oly erély-
telen és annyira gyámoltalan, hogy még
azon a téren is, mint az ipar; a kereskede-

lem, a szépművészetek, melyeken Európa
egyéb államaiban a társadalmi kezdeménye-
zés úgy, mint a társadalmi fenntartás csu-
dákat művelt — mindent csak az állam-
tól vár.

Természetes tehát, hogy a kor követel-
ményei által természetstílerleg ösztönzött
és a társadalom által hajtott kormány oly
igények kielégítésére indítottnak érzi magát,
melyeket a fentebb rajzolt gazdasági válság
közepette — az ország pénzügyei nem
bírnak el.

Épen azért helyesen tette a pénzügyi-
miniszter, midőn hangsúlyozta, hogy a minden
térén fellépő, különben jogosult korszerű
igények tekintetében önkorlátolást kell kifej-
tenünk; önkorlátolást most és addig, a míg
az európai gazdasági válság sulya alatt nyög
saját államunk is.

Igaz, hogy nekünk az állam-berende-
zéssel és a kulturális érdekek előbbrevitelével
sietnünk kell, mert hiszen százados mulasz-
tásokat kell pótolnunk: de hiába sietnénk
akkor, a mikor ez az ország pénzügyi vál-
ságával fenyeget.

Lassan, takarékosan, a kötelesek pon-
tos teljesítésével, az igények komoly mérle-
gelésével tovább érünk, mintha a „k ö n y -
n e l m e n g a z d á l k o d ó o r s z á g ”
következményeibe jutunk.

Reform a középoktatás terén.

Midőn a mi főgimnáziumunkban a pár-
huzamos osztályok hiánya miatt beállott
visszásságokról említett tettünk s ezen nem
kis jelentőségű ügyre felhívtuk az érdekeltek
figyelmét, jeleztük egyúttal a közoktatási
miniszter azon szándokát, hogy a főreálisko-
lába a latin nyelvet rendkívüli tantárgyul
behozza. A miniszter, ki a középiskolák re-
formjának nagy barátja s ki nemcsak helyes
eszmét tud felszínre hozni, hanem azokat
érvényesíteni is képes, a latin nyelv beho-
zatalára vonatkozó szándokának, mely min-
den felé melegen üdvözöltetett, immár kifeje-
zést is adott a jövő évi állami költségvetésben.

Bár a költségvetés a legsötétebb színek-
ben takarékosra és óvatossá gazdálkodásra
int s a roppant számokosságban vajmi kevés
fordítatik újabb beruházásokra és újabb in-
tézményekre, a közoktatási miniszternek mégis
sikerült a közoktatási költségvetésbe néhány
újabb tételt felvenni s hogy ez „áldozatot”
az országgyűlés is szívesen megadja, igazol-

ják az „éljen, megadjuk” felkiáltászt, midőn
a pénzügyminiszter exposéjában azt megérin-
tette s a többletet röviden indokolta.

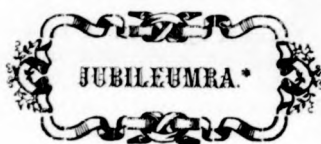
Felvetetett a költségvetésbe 10 rendkívüli
latin-nyelvtanárnak fizetésére 7.800 forint.
Indokolásul felhozatik, hogy az 1883. évi
XXX. t.-c. 26. §-a megengedi, hogy a reál-
iskolai érettségi vizsgálatot tett ifjak, ha pót-
lólág a latin nyelvből is kiállják a vizsgát,
az egyetemek jogi és orvosi karaira felvehet-
ők; e jogositvánnyal azonban nehéz élnie
oly tanulóknak, ki már a középiskola évei
alatt a latin nyelvvel nem foglalkozott. Hogy
ez lehetővé váljék s ez által az ifjaknak
a gimnáziumokba való tulságos tó-
dulása megszüntjék, szükséges a latin
nyelv számára rendkívüli tanárokat alkal-
mazni a reáliskoláknál. Egyelőre ez csak tíz
intézetnél tervezetik, a mi 7.800 frt költséget
okoz; e rendszabály azonban fokozatosan
valamennyi reáliskolára kiterjesztendő lesz.

Kétségtelen, hogy e reform nagy befolyással
lesz a már különben is nagyon előre-
haladott közepoktatás ügyére s üdvös hatással
leend a reáliskolákra, melyeknek jelentősége
nagyban emelkedni fog, de a gimnáziumokra
is, azon törekvés szempontjából, hogy tultö-
mötségük megszűnjék és midőn a tanuló
számának korlátozása miatt a gimnáziumok,
főleg pedig a felekezeti jellegű gimnáziumok
a szükségletnek megfelelni nem tudtak, az
állam pedig új közepiskolákat ez idő szerint
szervezni nem képes: más expedienccsal, mint
épen a latin nyelvnek a reáliskolákra való
kiterjesztésével a már-már elviselhetlenné
vált bajon segíteni úgy sem lehetett; miért
is nemesak paedagogiai, hanem célszerűségi
okok is okadatoltták, szükségessé teszik e
reformot.

Melegen üdvözöljük tehát a miniszter
e minden tekintetben okadatolt és köz-szük-
séget orvosló elhatározását, melynek megér-
leléséhez a pécsi incidens is bizonyára hozzá-
járult, bár az ez ügybeni mozgalmat tudtunk
szerint a fensőbb tanhatóság magáéva nem
tette s a mint látszik, a sajtó pártatlan törek-
vései szokott módon semmibe sem vették,
mert, hogy példát hozunk fel, a korrepetíció
ügyében felszólalt erélyes hang is nyomtalanul
veszett el; pedig midőn a fővárosi sajtót
manapság a politika teljesen abszorbeálja, a
vidék lapjai vannak hivatva a közélet válto-
zatainak és viszonyainak hí megismertetésére
s azért, ha e kötelestet teljesítik, méltatásra
is igényt tarthatnak.

A jelzett reformmal — hiszen nincs

A „PÉCS” TÁRCAJA.

„Removabatur, ut aquilae, inventus tua.” Ps. 102. 3.

Fülszáll az őse sas a magasba
S végignéz vándorfelhők seregén,
Mint végignéztél hajdanában
Ifjú korán, pályája kezdetén . . .

Mikor merészen napba nézett, —
Beh rég volt hajh! de nem feledte el,
Bár az idő megtépte szárnyát,
Bár száz vihar zúgott felette el!

Az ötven év alatt ellankadt
És elhomályosult tekintete;
Merész röptét meglassította,
Tollán több a fehér, mint fekete.

Az ötven év alatt megújult
— Körülte — minden újjászülett . . .
Tündérvár épült üs fészekből;
Tornycok merednek régi rom felett.

Végignéz és a mint azt látja,
Hogy ifju nemzedékek környezik,
Könyvekben úszva örömeiben,
A szent gyönyörtől újjászülettik.

Igy léptél egykoron ősz Bajnok!
Ma ötven éve, az ottár él
S fölszálltál áhítat sasszárnyán
Oda, hol lelked, mit kért, föllelé.

Visszarepülsz az ifjúkorba,
A mely a messze multba elvezet,
Melyből misem maradt, csak olykor
Föl-fölsíró fájó emlékezet.

Azóta sok remény szállt füstbe,
Sok homfi szíve megtörtött;
Sok ifju, száz, agy szállt a sírba;
Magad vagy agy a sok ifju között.

Nézz végig újra szép hazádon,
E nemzedékek vándorseregén,
Mint végignéztél hajdanában,
Ma ötven éve, pályád kezdetén.

Nézz végig még egyszer s utószor,
Még mielőtt napod leáldozik;
Lelked, tudom, sír örömeiben
S „mint az elaggott sas, megfíjodik!”

Dr. Rézbányay József.

Falk a hadsereg kérdéséről.

Falk Miksa országgyűlési képviselő m. hó 26-án
tartotta beszámoló beszédét aradi választói előtt.
Beszédében mindennek előtt az ötéves mandatumot
vette védelmébe, majd a pénzügyi helyzetre tért át
s aztán igen biggadtan és elfogulatlan nyíltsággal
fejtegette a hadsereg kérdését. Kijelentette mindjárt
beszéde elején egész leplezetlenül, hogy az elvi
kérdés a királyi kézirat dacára s in-
csezen megoldva s hogy a hadsereg ügyé-
ben valaminek történni kell. Ezután így
folytatva figyelemre méltó fejtegetéseit:

A kik legtovább mennek követeléseikben, azok
most újból sürgetik az önálló magyar hadsereg fel-
állítását. Ez majdnem husz év óta képezi a függet-
lenségi párt programjának egyik pontját, de dacára
ezen hosszú időnek, ezen követelés mind e mai napig
nem bontakozott ki e jelszó ködös légköréből és
konkrét alakot nem öltött. Nevezetesen nem lett
megfelelve három gyakorlati kérdésre, t. i. 1. Mibe
fog az önálló hadsereg kerülni? 2. Ha az drágább
lesz a mostaninál, honnan fogjuk a többletet fedezni
a mi deficités budgetünk mellett? 3. Mily viszony
álland fenn ezen magyar és az osztrák hadsereg
közt, miután a pragmatika szankció szerint a mo-
narchia összes területének együttes védelmére vagyunk
kötelezve? Nagyon érdekes volna mindezen kérdésekre
az illetők részéről határozott feleletet kapni, mert
megvallom, nekem mind a háromra nézve erős ag-
gályaim vannak, miket lehetőleg röviden jelezni
kivánok.

A mi az első kérdés illeti, hogy tudniillik mibe
fogna az önálló magyar hadsereg kerülni, a számítás
meglehetősen egyszerű. A honvédségről természetesen
nem szölok, mert ennek költségei minden körülmé-
nyek közt Magyarországnak külön kiadásait képezik

Azt hiszem, hogy Magyarországnak becsülete és
tekintélye megkívánná, hogy az önálló magyar had-
sereg számára, felszerelésre és harc képességre nézve
alsóbb rendű, mint az osztrák, ne legyen. A közös
hadseregnek mostani évi költségvetése egyre-másra
100 millió, mihez Ausztria 70, Magyarország pedig
30 millióval járul. Ha már most a hadsereget ketté
osztjuk, akkor Magyarországra az összes költségnek
fele esik, tehát 30 millió helyett 50 millió, azaz
évenként 20 millióval több; és miután nálunk az
eddig 30 millió hadd költség mellett nincs felesle-
günk, hanem deficitünk, ezen 20 milliónyi többletadás
természetesen csak a deficitet fogja növelni, azaz:
ha eddig volt 15, vagy 20 milliónyi évi deficit, lesz
ezentúl 35, vagy 40 milliónyi. De ez nem elég. Méltó-
ztatnak tudni, hogy — jogosan-e, vagy jogtalanul,
az most nem tartozik ide s a gyakorlatban egészen
egyre megy — hogy a katonai intézetek legna-
gyobb része osztrák földön létesítettet. Ott van a
nagy bécsi arsenal, ott vannak a legtöbb katonai
tárházak és szakintézetek, a melyeknek nélkül jól
szervezett hadsereget képzélni nem lehet. Már most
ezeket a dolgokat Ausztriából elvinni és ide áthe-
lyezni nem lehet, sőt ha lehetne is, az osztrákok ide
nem adnák, mert a költségben ök 70 százalékkal
vettek részt, mi pedig csak 30-cal. Arról sem lehet
szó, hogy ezt a 30 százalékot, mit a multban fizet-
tünk, nekünk visszaadnák és így nem maradna egyeb-
hátra, mint mindezen intézményeket nálunk egészen
ujjonnan létesíteni, a mi ismét milliókat és milliókat
igényelne, eltekintve attól, hogy ezek a dolgok csak
évek mulva készülének el és ezen idő alatt a ma-
gyar hadsereg ily intézmények hiánya következtében
csonka és harc képtelen volna.

De volna azután még egy egész csomója a ne-
hez kérdéseknek. Valamennyi lap közölte a legújabb
statisztikai kimutatásokat, melyek szerint a mostani
közös hadseregben összesen 12,344 tiszt és 2560

* Mélt. S14 b y Ferenc 50 éves jubileumára.

kétségünk, hogy a törvényhozás azt magáévá teend — a Pécselt felmerült és nagyon is szembetűnő azon visszasság, hogy megyebeli és pécsi ifjak kényszerülve voltak idegen középiskolákba menni, meg fog szűnni, mert fel nem tehetjük azt — ismerve a miniszter körültekintő figyelmét és városunk iránti gondoskodását — hogy városunk a tiz praeminált között ne lenne, sőt biztosan tudjuk, hogy a pécsi főreáliskola, mely néhány év óta kiválóan haladott s ma már a legrendezettebb állami iskolák egyik első helyét foglalja el, a tervezetben belefoglaltatik. De ennek dacára s abból indulva ki, hogy a szükség általános és így minden reáliskola helye egyezzen meg előnyeit feltüntetni, célserű lesz, ha a városi hatóság — rámutatva a közgyűlésnek ez ügyben már megindított akciójára — idejekorán felterjesztést tesz a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez és a kerületi igazgató támogatását is kikéri. Szükséges ez azért is, mert alig hiszszük, hogy a ciszterci szerzetes rend apátságára a hozzá intézett megkeresésnek legjobb akaratával melletti is — tanerők hiányában lévén — megfelelni képes lenne és így a főgimnáziumban párhuzamos osztályok állíthatnának fel; de ha megfelelni is, főreáliskolák jelentőségének emelése mindnyájunk szívén fekszik; hogy pedig a latin nyelv taníttatása által az intézet hívatása teljessé válik, az természetes; de a míg a főgimnázium kibővítése a várostól is alighanem áldozatot igényelne, a reáliskolának a latin nyelv előadása által való teljessé tétele államköltségen történend. A beállott új fordulat egyáltalán elenyészteti a főgimnáziumi ügy rendezésének itt felvetett egyéb odumát, melylyel eddig sem szívesen foglalkoztunk.

Mindezeket különben nem gáncoskodás céljából mondjuk, hanem, hogy érdeklődésünket a jelzett reform által beállott új fordulat iránt kimutassuk és főreáliskolánkat is a folytonos haladásra s jelentőségének teljes felismerésére ösztönözzük.

Rabsegélyző egyesület.

(Tudósítás a szombati értekezletről)

Mult szombaton a törvényszék elnökhelyettesének és a királyi ügyésznek meghívására a pécsi társadalom egy maroknyi, de a közéletben buzgó tevékenységet kifejtő tagja gyűlt össze a rabsegélyző egyesület tárgyalásán tanácskozandó.

Már volt alkalmunk jelezni, hogy az igazságügyminiszter meleg és buzditó hangú körirattal felhívta a törvényszékek elnökeinek s ügyészeinek figyelmét a rabsegélyző egyesület humanisztikus irányára és szívókre kötötte, hogy társadalmi uton ily egyesület létesítését előmozdítsák annál is inkább, mert a hazánkban eddigi működő három ily egyesület — Budapest, Nagyváradon, Brassón — rövid fennállásuk ideje alatt nagy hasznára váltak az emberbaráti ügynek; de az erkölcsnemesítő egyesület is elismervén a rabsegélyző egyesület meglétét, azt egyik programponcjával vette fel. A sajtó, mely mindig meleg barátja a közhasznú, vagy jótékony célú elérésére törekvő társulásoknak, a fővárosban és a vidéken magáévá tette az eszmét, felhíván figyelmét a társadalomnak ezen kiválóan erkölcsi értelemű, nagyobb áldozatot nem igénylő, a társadalom legerősebbjeinek támogatását célzó egyesületekre.

hadapród volt. Ebből Ausztriára 59 százalék esik, Magyarországra 41 százalék. Nekünk tehát, ha nem akarjuk, hogy a magyar hadsereg alárendelt helyzetet foglaljon el, körülbelül 6000 tisztre és hadapródra volna szükségünk. Már most, ha felteszszük, hogy mindazon magyar katonatisztek és hadapródok, a kik jelenleg a hadseregben szolgálnak, talán a gyorsabb és fényesebb előléptetés reményében kivétel nélkül belépnek az új magyar hadseregbe, nyernék ezzel 3000 tiszttel és 650 hadapródot, úgy, hogy még körülbelül 2500 tiszttel és hadapróddal hiányoznak. Honnét fogjuk azokat venni, miután köztudomású, hogy még a honvédségnél is a hadi állományra 700 tiszttel hiányzik? Eme hiányzó 2500 tiszttel pótlására legalább is tíz esztendő kellene. És vajon mi lesz, ha időközben háború találna kitörni?

A harmadik kérdés, melyet fölvettem, az, vajon hogyan képzelik az összeköttetést ezen önálló magyar és az osztrák hadsereg között? Itt csak kétféle lehetőség. Vagy nagyon szoros lesz ez az összeköttetés, egységes vezénylet, egységes szabályzatok stb. mellett s akkor körülbelül ott leszünk, a hol ma vagyunk, csak azzal a különbséggel, hogy sokkal többet fizetünk és sokkal kevesebbet kapunk; vagy pedig ez az összeköttetés nagyon laza lesz s akkor azt hiszi-e valaki még laikus létere is, hogy ezen egymással laza összeköttetésben álló két hadsereg háború esetén többet fog érni, mint a mostani közös, egységes hadsereg?

A mondtaknak összefoglalva, az én nézetem az: minden magyar emberre nézve kívánatos volna hazánkban teljes függetlensége és önállósága, a melynek korollariátumát azután természetesen az önálló magyar hadsereg is képezni. De a közt, a mi kívánatos és a közt, a mi lehetséges, igen nagy hézag tátong, a mely előtt a komoly politikus be nem hunyhajta szemét.

A mi azt a követelést illeti, hogy a közös hadsereg magyar része a magyar alkotmányra tegye le az esküt, erre Falk a következőket mondja: Vagy nyújt biztositókat az eskű és akkor a királynak esküje teljesen biztosít az iránt, hogy ő töle soha az alkotmányt ellenében álló parancs nem lesz. De a királynak a hadsereghez, mely parancs nélkül pedig ez a hadsereg semmit sem tehet; vagy pedig —

A mozgalom megindult itt is, és — bizony hiszszük — nem siker nélkül; mert alapos reményünk van, hogy a rabsegélyző egyesület a legrövidebb idő alatt nálunk megalakul.

Az értekezletet Szikszay János törvényszéki bíró s helyettes elnök nyitotta meg. Lelkes és meggyőző beszéddel emelte ki az alakítandó egyesület s valóban: ki hivatottabbnak jogosultságát bizonyítani, mint ő, ki hosszú évek során elnöke a törvényszék büntető osztályának, e működésében tanteríthatatlan igazságszeretetet, a legkiterjedőbb gondosságot és kiválóan alapos szakismeretet tanúsított, ki annyi tapasztalatot szerzett a kriminális téren az emberi gyarlóságok s a pszichologia szövevényes bonyodalmainak megítélésében! Ő, ki kezében tartá annyiszor az igazság mérlegét, legjobban tudja, hogy vannak az elítéltek között sokan, kik a javulás útjára lépve a társadalom segélyére utalvák, de legtöbbször a társadalom megvetésével kell küzdeniök s az előítéletek sulya alatt újra elbuknak, elvesznek, mert nincs, ki támogassa, istápolja, az erkölcs útján mentartaná; nincs, ki anyagilag, vagy erkölcsi értelemben a bizalmat előlegezné. Ő ismeri a bűnös tette által az ártatlan családót ért szerencsétlenség sebeit. És áttekintve tapasztalatainak tárházát — kétszerte nemesebben tünetett fel előtte a cél, innen beszédének szívezző, a jelenvoltakat mélyen megráható hangja.

Midőn a bár rövid, de megráható szép előki ajánlattal bővebben foglalkozunk, bevalljuk őszintén, hogy nem csupán azt akartuk feltüntetni, a mi mondatott, hanem hogy ki mondatott: mert bár nem szívesen foglalkozunk személyekkel, a most divó személy-kultuszunk és bizelkedésnek barátai nem vagyunk, de — s éppen ezért örülünk, ha az értekezlet elnöke irányában alkalom adatott nekünk a közvélemény elismerését nyíltan leróhatni, mi csak azért maradt el eddig, mert e derék férfiú ismert szerénységével folyton kitért előle. S azt a nagy, nehéz munkát, melyet az igazságszolgáltatás terén annyi buzgósággal, odaengedéssel és ügyeszeretettel végzett, csak az egyszerű és tiszta kötelesség teljesítésnek tekintette és akarta tekintetni. A törvényszék a kitünő tagjának érdemeit nem sorolhatjuk fel ugyan ezuttal, azok jelentősebb méltatást más uton várnak, de tudósítói kötelességünk volt az elismerésről szót adni, melylyel az értekezleten jelenvoltak mindnyája az elnök személyének adozott: mert midőn hivatalos állásában a bűnügyek vezetését most újra elfoglalni készül, szebben, méltóbban nem kezdheti azt meg, mint midőn a társadalom szerencsétleneit a társadalom figyelmébe és a humanizmus engesztelő érzületébe oly melegen ajánlotta.

Az elnöki beszéd után felolvastatták K i s s jegyző által a fentjelzett igazságügyminiszteri körrendelet, mire Z s o l n a y György kir. ügyész az új egyesület létesítését melegen ajánlja, kifejtvén röviden az egyesület irányát, céljait, szervezeti módját s az államhoz való viszonyát, indítványozva, hogy az egyesület alakulására vonatkozó előkészületek megtétele és az alapszabályok kidolgozása végett egy három tagból álló bizottság küldessék ki. Ez indítvány köz-helyesléssel fogadtatták s e bizottságba A n g y a l Pál törvényszéki bíró, B o l g á r Kálmán ügyvéd és L e c h n e r Gyula városi rendőrkapitány megválasztattak; elnökül Z s o l n a y kir. ügyész kéréstet fel, ki a rabsegélyző egyesület ügyét nemcsak magáévá tette, hanem bővebb tapasztalat szerzése végett a budapesti egyesület ügykezelését és működését a helyszínen is tanulmányozta és ismert buzgóságával törekszik az egyesület létesítésére, mert az általa teljesen

mondjuk ki ezt is őszintén — nem bízunk a királyi esküjében, vajon mi jogosít fel bennünket akkor inkább bízni a katonaság esküjében?

A hadsereg szellemét illetőleg így szól: A mi jogosult panasza van — pedig kétségtelenül van — az nem vonatkozik a hadsereg szellemére, az csak egyeseknek a szelleme és lélektanilag igen könnyen magyarázható. Némely urak, kik ma a hadseregben magasabb állásokat foglalnak el, pályafutásuk legnagyobb részét az abszolutizmus alatt végezték, az abszolutizmus alatt, mely támaszt nem a népek melegezésében, hanem a szuronyokban találja és mely ennek következtében, hogy a hadseregben a jó kedvet fenntartsa, azt az államban domináló osztályra kénytelen tenni. Már most azok az urak, a kikre céloztam, beleélték magukat abba a gondolatba, hogy ez a domináló befolyás a hadsereget, illetőleg őket, mint e hadsereg élén állókat, Isten és ember előtt megilleti s senki által meg nem támadható jog. Midőn azután 20 évtől ezeltől az alkotmányos fordulat beállott és a hadseregnek is az új közigazgatás rendszerhez kellett alkalmazkodnia, ezek az urak ebben magukra nézve bizonyos jogosultságot láttak, melyről azt hitték és talán még most is hiszik, hogy az csak egy mulékony kellemetlenség, a melyt a kényszerhelyzet következtében el kell tűrni, de hogy az csak ideiglenes állapotot képez, a melyt minél előbb reparálni kell. Szerencsére ez urak a hadsereg irányadó körében csak törpe minoritást képeznek, de hogy léteznek és így gondolkoznak, ezt tagadni akarni önmagát volna; valamint azzal sem keveset tartják magunkat, hogy őket más nézetre téríteni lehetséges leend. Ők beleélték magukat ezekben az eszmékbe s minél örögebb lesz az ember, annál kevésbé hajlandó ily eszmékről lemondani, főleg ha azok saját érdekeivel is összhangzásban állanak s a elkövetett igazságtalanság színében tüntethető fel. Nem szándékozom ez általános megjegyzéseket a mult hónapok eseményeire konkrétan alkalmazni, csak annyit akartam bizonyítani, hogy a mi ellen a magyar közvélemény felháborodott és felháborodik, az nem a hadseregnek, hanem egyeseknek szelleme, az egyeseknek pedig végtelenül kártékony nem lesz. De az így gondolkozó uraknak sorai napról-napra gyűrűnek.

reorganizált törvényszéki fogház mintaszerű berendezéséhez mintegy befejezül nagyon is szükségesnek érzi az egyesület előbbi megalakulását.

Erre az elnök még egyszer melegen ajánlotta a mozgalom felkarolását és népszerűsítését, az értekezlet eloszlott.

Mi részünkről készséggel hozzájárulunk az eszme valósításához s legközelebb, az alapszabályok ismeretével, bővebben is kifejtendjük az alakítandó egyesület célját.

Esküdtzéki tárgyalás Pécsen.

Az e hóra hirdetett 4. de időközben 3-ra leolvasott esküdtzéki tárgyalás eiseje csütörtökön ment végbe a városház közgyűlési termében, válogatott közönség érdeklődése mellett, mi nem annyira a tárgyalási ügynek róható fel, mert hisz az a maga idejében ugyan világhírű, de azóta teljesen elcsépett, elvült s most már meghaladott álláspontot képező tiszta-eszlári eset idejéből való s annak mintegy halvány másolatát képezi — mint inkább azon körülménynek, hogy az esküdtzéki tárgyalás nálunk nagyon ritka és intelligenciánk azon érdeklődésből, mely a 16-iki esküdtzéki tárgyalás iránt városunkban általános, a csütörtökre egy kicsit előlegezett.

Az esküdtzéki tagok kiválasztásával járó alakítások megjelöltéssé hosszú időt vettek igénybe, végre 10 után bejötték az esküdtek, kikben mind a két fél megállapodott és ezek: Keberics Imre, Forray Iván, Johan Béla dr., Zavaros Péter, Tietenbacher Nándor, Simonffy János, Jilly Alajos, Schneider István, Toldy Béla, Csizg János, Ribics Máté, Mikics János, összesen 12-en és két póttag, u. m.: Krausz Jenő és Zsolnay Imre.

A törvényszék részéről jelen voltak Kissfaludy Imre elnöklet alatt Angyal Pál és Pilch Antal bírák és Kiss Géza jegyző s az ügyészség részéről Zsolnay György királyi ügyész.

Az esküdtek az esküt letévén, bejelentik, hogy a magánvádlót, alsó szilvágyi Gaál Ferdinánd tabi (somogy megyei) lakost Haksch Emil pécsi ügyvéd képviseli. A vádlót: Strasser József tabi izraelita tanító személyesen jelent meg, védőjével: Daempfl Sándor dr. pécsi ügyvéddel.

Mielőtt részletes tudósításunk megkezdődne, szükségesnek tartjuk megismertetni a sajtóerre okot adott előzményeket, melyek a következők:

A tiszta-eszlári per idejében történt, hogy Weisz Adolf tabi izraelita tanító Kreinitz Juli nevű fiatal cselédjét lopás miatt házából elküldtötte.

A leány, félve nagyszülője apja szigorúságától, nem mert hazamenni, hanem falujából távozva, a környéken levő Kátoly pusztán beállt pulyka-pászornak.

Ezalatt otthon keresték az eltűnt leányt s miután nem találták, csakhamar szélben emelkedett a gyanu, hogy Kreinitz Julit a zsidók megölték, sőt már tanuk is akadtak, kik látták, amint a sakterhez bement. A gyanúnak szöszölgője is akadt szilvágyi Gaál Ferdinánd személyében, ki a tabi báró rokona lévén, annak könyhánjón élt s ki egy aláírás nélkül megjelent cikkben a „Népjog” hasábjain megírta, hogy Kreinitz Julit megölték a zsidók, kiket vérvádallal illették. Ez az eset nagy ingerültséget keltett Tabon és környékén, úgy, hogy sok helyütt csak katonaság kirendelésével lehetett a zavargásoknak és a zsidók tetleges bántalmazásának elejét venni. Így folytak a viszonyok Tabon és környékén pár hétig, midőn egyszer csak Kreinitz Juli hazajött, mely eseményt Strasser József tabi tanító a „Világosság”-nak egy névtelenül megjelent cikkben megírta, abban jellemezte a környékiön uralgató igaztatlanságot s annak okozójáról s a „Népjog”-ban megjelent fentebb említett cikk irójáról — a név megnevezése nélkül — azt mondta, hogy az a tabi uraság kegyelem-kenyerén elősködik s az ártalmatlan bolondok sorába tartozik, mely kifejezésekkel Gaál Ferdinánd sajtóper indított Strasser József ellen.

A többször említett vádlott kikérdeztetvén, előadja, hogy tolna-zánától született, 40 éves, nést, családos. A vádlóval felolvasatván, felolvasatva a sértő cikk a „Világosság”-ból, (jellemző, hogy az uszagon nem volt évszám,) ezután a védő kivánságára — a magán vádló képviselőjének ellenzése után — felolvasatva a vádló cikke a „Népjog”-ból, valamint a vadjelvény is, melyben Gaál Ferdinánd beismeri, hogy kegyelemkenyerén él s úgy nyilatkozik, hogy azért indított sajtóper, mert a „Világosság”-ban megjelent cikk azon kitétele, hogy „a tabi uraság kegyelem-kenyerén elősködik a környék egybehangzó ítélete szerint rá vonatkozik, mi a hallgatóság között élénk derűséget keltett. Együttal felolvasatott a vádlott erkölcsi bizonyítványa, mi igen kedvező.

Ezután kihallgatták a vádlót, ki bevallja, hogy az inkriminált cikket ő írta, a vádlót személyesen nem ismerte, csak leírásból. A cikk írására az indította, mert a közönséggel meg akarta ismeretni, hogy mily emberek szitják a mozgalmat hitsorsosai ellen, mi őt nagyon bántotta, mert ő keresztény intézetben tanult, mindig voltak neki keresztény tanítványai, kiket épen úgy szivelt, mint hitsorsosait. Előadja még, hogy Gaál maga híresztele, hogy ő írta a „Népjog”-ba és hogy e szándékáról a tabi uraság csaldítja le akarta beszélni, de sikertelenül.

Horváth főszolgabíró bizonyítványának felolvasása után, melyből kitűnik, hogy amaz időben Tabon és környékén csakugyan nagy igazlottság volt és katonaságra is volt szükség, a vádló képviselője: Haksch Emil rövid beszédben, melynek lényege az, hogy a vádlott miért támadta meg Gaál Ferdinánd személyét, a vádlottat becületsértésben és rágalalmazásban vétkeken kéri kimondatni, mi 3 havi fogsággal és 500 frt bírsággal büntetettük.

Daempfl Sándor dr. védő hosszabb beszédben kifejté, hogy sem az „ártalmatlan bolond” sem a „kegyelem-kenyerén elő” kifejezés nem foglal magában sem becületsértést, sem rágalmat és pedig annál kevésbé, mert senki nincs megnevezve. A kölcsönös viszont-válaszok után a bíróság visszavonult és 5 kérdést állított fel, melyeket a védő kivánságára egy 6-ikkal is megtoldott, ezek a következők:

- 1.) Vádlót-e az inkriminált cikk szerzője?
- 2.) (A védő által feltett kérdés.) Az inkriminált cikk határozottan s feltétlenül Gaál Ferdinánd ellen van-e irányozva?
- 3.) Foglaltatik-e a cikkben rágalmazás?
- 4.) Vétke-e a vádlott a rágalmazásban?

5.) Foglaltatik-e a cikkben becületsértés?

6.) Vétke-e a vádlott a becületsértésben? Az esküdtek visszavonulván, Simonffy János főnöksége alatt megvitatták a kérdéseket s 1 órákor kihirdetett az eredmény, mely a következő:

Az 1.) kérdésre 11 igen, 1 nem. A 2-ik kérdésre 5 igen, 7 nem. A 3-ik és 4-ik kérdésre egyhanglag nem. Az 5-ik és 6-ik kérdésre 4 igen, 8 nem s így Strasser József az esküdtszék által felmentetett.

A folyó hóban még 2 esküdtzéki tárgyalás lesz és pedig 9-ikén és 16-ikán.

Újabb iparos-kongresszus.

Ha látnoki tehetséggel lennénk megáldva, akkor sem irhattuk volna meg biztosabban a következményeket, melyeket maga után vonhat a kereskedelmi miniszternek az ipartestületekhez intézett felszólítása az ipartörvény 50. §-ának módosítására nézve, mint tettük ezt az ugusztus első hetében megjelent „Az ipartörvény újabb revíziója” című cikkben. Megirtuk akkor, hogy egyes iparos körökben elégtelenség már az új ipartörvényről, pedig a kormány eleget tett a legtöbb óhajnak, t. i. a körülményekhez képest korlátozta az ipar-szabadságot. Az elégtelenség azonban csak láppangott és talán évekig is elbuzdítá külső nyilvánulás nélkül, ha maga a kereskedelmi miniszterium nem találja szükségesnek kikérni az ipartestületek véleményét egy szakasz módosításra nézve. Ez elegendő volt arra, hogy az iparos körök újra napirendre tűzzék az egész ipartörvény revízióját és ennek bevezetésül, természetesen, kongresszust hívnak össze.

Ma már annyira kifejlődött a kongresszusok intézménye, hogy egy-két hét alatt minden nagyobb apparátus nélkül össze lehet toborzani 2—300 embert és kész a kongresszus. Természetes, hogy a gyakori ismétlődéssel lejárják magukat és ezt sajátnál fogjuk, mert épen olyankor nem talál sikerülni az országos értekezlet, mikor ilyenre komoly szükség talán lenni. Ezt, úgy látszik, az országos iparegyesület körében is érezni látszanak, mert egyelőre csak az ipartestületi elnökök értekezletét tervezik az iparos-osztály bajainak megbeszélése végett és ez az értekezlet hívná egybe a kongresszust, ha szükségesnek találja.

Ezzel el lenne hárítva az a gyanu, mintha némelyek minden áron kongresszusozni akarnának, mert hiszen a kezdeményezés az ország ipartestületi elnökeinek kezdeményezéséből indulna ki. Az országos iparegyesület minden esetre jobban tudja, mint mi, vajon komoly szükség van-e egy országos értekezletre, de mi, be nem avatottakunk dacára is azt hiszszük, hogy legalább is korai az agitáció a főnálló ipartörvény ellen. Elősmérjük, hogy lehetnek az ipartörvények fogatkozásai (ilyen a szabad ipar minden korlátozása, jóllehet az esetleges kongresszus épen nagyon is szabadnak fogja nyilvánítani az ipart), de egy-két év alatt még sem lehet megállapítani egy törvény hatását, hogy az a célunk jobban megfelelő alakban módosítsák. A kongresszus tervezőinek azt is figyelembe kellene venni, hogy egy ipartörvény revíziója nem csekélység és évek kelennek a munkálatok teljesítésére, mert az egy tárcában egyesített földművelés-, kereskedelem- és iparminiszterium nem foglalkozhatik állandóan az ipartörvényvel, különösen, ha még csak az imént készített egy oly törvényt, melyben nagybőrbára megfelelt az iparos-osztály óhajának.

Jellemző különben, hogy az iparos-mozgalom állandó székelyén, Szegeden, nem lelkesednek a kongresszusért, nem azért, mintha nem óhajtanák, hanem mert a budapesti akarják rendezni. Tudni kell ugyanis, hogy először Szegeden merült fel egy újabb iparos-kongresszus szükségességének eszméje, de a budapesti, illetőleg az országos iparegyesület közönyös maradt — egy pár hónapig, hogy aztán maga indítványozza egy kongresszus megtartását, de nem Szegeden, hanem Budapesten. A kik be vannak avatva az „elméleti” iparosok tikaiba, azok úgy mondják, hogy Budapest és Szeged mindig újat hoznak egymással, folytonosan opponálnak és rajta vannak, hogy kellemetlenségeket szerezenek egymásnak. Hogy mi az oka az ellenségeskedésnek, azt persze nem is sejtjük, de hogy hasznára lenne az iparügynek, abban nagyon is kételkedünk.

Mi természetesen azt is közömbösnek tartjuk, Budapest vagy Szegeden lesz-e iparos-kongresszus, de akár itt, akár ott tervezik, ajánljuk, hogy egyelőre — sehol se tartassék meg. Legyünk még egy kis türellemmel, várjuk be az érvényben levő ipartörvény nagyobb és oly eredményeit, melyekről azt lehet mondani, hogy tartósak és akkor legalább indokolni fogják tudni az újabb kongresszust, mert ma kellő indoklásra alig rendelkezhetnek még anyaggal.

Feltalálók figyelmébe. A földművelés, ipar és kereskedelemügyi miniszterium valamennyi törvényhatóságához a következő leiratot intézte:

Számos előfordult esetben tapasztaltam, hogy a feltalálók, kik valamely ipari találmányuk szabadalmazása ügyében hozzám fordulnak, kérvényükben, de leginkább a melléklendő rajzokban és leírásokban nem tartják kellőleg szemmel a törvényszabta alakításokat, melyektől pedig első sorban van függővé téve találmányuk szabadalmazása. A vezetésem alatt álló miniszterium az előforduló hiányok utólagos pótlására ugyan mindig ad módot, de ez mindannyiszor hosszabb tárgyalásokkal, levelezésekkel és a felekre nézve is költséggel és idővesztéssel jár. Ennek elkerülésére a külföldön külön intézetek, ugynevezett szabadalmi ügyviségek állanak fenn, melyek a feltalálót, mivel e részben gyakorlatlan nem bír, szellemi tulajdona iránti jogának biztosításában támogatják az által, hogy a követelt alakítások teljes ismeretével járnak el a szabadalom engedélyezésének kieszközésében. Budapestben újabb alakult ily ügyviség Benedek Lajos és társai cég alatt (VIII. ker. múzeum-körút 10. sz.), mely az ily vállalat megkivántatottb kellékeivel bír. Mindezen okoknál fogva a címnek figyelmét a fenn nevezett ügyviségre felhívom. Budapest, 1886. május 17. A miniszter helyett: Matlekovits s. k.

Nyilvános köszönet.

A folyó év anguszta havában itt tartott országos dalártnepélyi életk. tanúságot tett a város polgárainak példás vendégszeretetéről, minden nemes cél előmozdítása iránti lelkesültségéről, s ha alulított bizottság: úgy lakások rendelkezésre bocsátása, mint ilyen költségek fedezése, az ünnepeket fényesen emelése, s egyéb tekintetekben minden részről nem a legnagyobb elismerésre méltó közreműködést tapasztalhatta volna, — minden erőmegfeszítés mellett sem érdelte volna el az említett, s városunk jóhírnevének emelésére bizonyára alkalmas örvendései eredményt, — a mire minden pécsi polgár büszkeséggel tekinthet vissza!

A miért is alulított bizottság kedves kötelességének tartja általában mindazoknak, kik az ünnepeket sikeréhez szíves közreműködésükkel hozzájárultak, — s különösen s első sorban a dalártnepély résztvevőinek, — továbbá azoknak, kik a vendégeknek szállást adtak, avagy körülményei folytán azt pénzrel megváltották, — a pécsi dalkoszorú, a pécsi legény, tűzoltó-, Veterán- és Hadastyán-egylet tagjainak, a tevékeny és buzgó szolgálataikat teljesített ifjúságnak a legteljesebb elismerést és köszönetet szavazni s azt nyilvánosan kijelenteni.

Pécsét, 1886. évi október hó 24-én.

A rendező nagybizottság.

Hírek.

Tisztelges. A város tanácsa nevében Aidinger János polgármester, Majorossy Imre főjegyző, Lechner Gyula rendőrkapitány és Koharits Károly tiszti főorvos csütörtökön d. e. tisztelegtek Sláby Ferenc címzetes püspöknek, üdvözölve őt 50 éves jubileuma alkalmából, amikor is a tanács részéről felirat nyújtották át. Az ünnepelt megátva köszönt meg a tanács és figyelmét. A hét folytatán a jubilánsnál rendkívül számosan fejezték ki szerencse-kívánataikat.

A pécsi kir. tszék köréből. Cs. k. y. Antal pécsi kir. törvényszéki elnök, ki huzamosabb ideig tartott betegsége folytán a törvényszék vezetésében akadályozva volt, f. hó 1-jével állását újra elfoglalta. Midőn az elnök ur szerencsés felépüléséhez szívóból gratulálunk s őt állása újonnan való elfoglalása alkalmából üdvözljük, nem mulasztjuk el, hogy egyuttal az érdekeltek közt és a jogkereső nagy közönség nevében Szikszay János volt helyettes elnöknek a törvényszék vezetésében kifejtett kiváló eredményeit és önfeláldozó buzgalmaért e helyütt is köszönetet ne mondjunk és ezen téren is kitüntetett érdemei iránt az általános elismerésnek kifejezést ne adjunk.

Kiss György jeles képfaragónk újabbán a budapesti vígadó nagy terme számára idősb Lendway Márton szobrárt fogja készíteni. A mintázásához már hozzá is fogott a művész, kiről és alkotásairól a fővárosi kritikások a legnagyobb elismeréssel emlékeznek meg a hírlapokban.

Hymen. Adrigán Béla pécsvári közalapítványi hivatalnok október 27-ikén vezette oltárhoz Scultéry Anna kisasszonyt. — Papp József dr. dunaföldvári ügyvéd Kuahegyesen oltárhoz vezette Gerenday Mariska kisasszonyt.

Kinevezés. Kocsis Sándor I. osztályú pénzügyi fogalmazó II. osztályú pénzügyi titkárrá és az északi királyi illeték-kiszabási hivatal főnökévé neveztetett ki.

Pécsét tartozkódó tartalékos tisztek az évenként november 4-ikén tartatni szokott „happort”-ra csütörtökön tisztelegtek a hadkiegészítő parancsnokságnál, összesen 35-en.

A pécsi ügyvédi kamara lajstromába Mayer Béla folytatólag felvételt.

A jogász-estélyi, mely ma, 6-ikán este fog a „Hattyu”-ban megtartatni, városzerte melyreható érdeklődés tárgyát képezi, amennyiben igen sokan készülnek, hogy abban részt vegyenek és pedig méltán, mert az illetőknek kitünő mulatságra van kilátás, ami a mostani körülmények között, midőn oly kevés nemesebb szórakozásra van városunkban alkalom és remény, nem valami csekélység. A rendezőség, melynek tagjai: Unkelhüsser Károly, Bernath Béla, Balla Aladar, Benkó Károly, Forster István, Frank Béla, Ferenczy László, Horváth István, Jilly Viktor, Juhász József, Littyé Lajos, Pápe Dénes, Soostó Dénes, Troll Ferenc, Taizs Károly — mindent elkövetnek, hogy tánc-mulatságukat mentől vonzóbbá s ez által látogatottá és jövedelmezőbbé tegyék, mit az „Olvasó-Kör” érdekében kívánatosnak is tartuunk. A zenét Jónás János zenekara szolgáltatja, kit a nagy közönség újabbán rég megérdemelt felkarolásban részesít.

Megyei közgyűlés. Baranyavármegye csütörtökön d. e. 10 órakor tartja érvényes rendes közgyűlést. A terjedelmes tárgysorozat későn, péntek délután jutván hozzánk, annak közléséről le kell mondanunk. Megjegyezzük, hogy nem ez az első eset, midőn a lapunknak szánt közlemények a közvetítésre vállalkozók hibájából elkesvé, vagy épen nem jutnak hozzánk. Midőn kijelentjük, hogy a lapunknak szánt közlemények elfogadására a szerkesztőn és kiadókn kívül senki sem jogosult, kijelentjük egyuttal azt is, hogy jövőre minden ilyen visszaélést a nyilvánosság terén fogunk magunknak teljes elégtételt venni.

Halálozások. Majer Anna meghalt f. hó 5-én 67-ik évében. — Hoppe Reinhold november 5-én 67 éves korában elhunyt. — Petz András vőkönyvi tanító neje meghalt.

A kolera vármegyének területén az utolsó napokban tetemesen alább hagyott pusztításával. Duna-Szekesre a kormány által járvány-orvosul Pestalics Károly dr. gyakori-orvos rendeltetett ki. Mohács-on megbetegedett 16, meghalt 14 egyén. Duna-Szekesön megbetegedett 24, meghalt 11 egyén. Budapestent szintén apad egy a betegedések, mint a halálozások száma. Újabbán Ausztria területén megszűnt fel kolera-estek.

Sport-kedvelőknek. Korcsolyázó-egyletünk az idén nagyszabású mozgalmat szándékozik kifejteni. A legutóbbi választmányi ülés ugyanis, tekintettel azon szomorú, de megmásíthatatlan körülményre, hogy a téli idény színház hiányában nagyon úres lesz, elhatározta, hogy delután jégünnepeket, pikniket s egyéb mulatságokat fog rendezni. Mindezt természetesen azon biztos reményben, hogy tagjainak szama tetemesen meg fog növekedni. Ezen remény, hiszszük, a derek választmányi nem is fogja megcsalni. Nem is szólva arról, hogy mily kecsesítő a mulatni

vagyó fiatalokra egy-egy jégünnepeket és batyu-bál, egyszerűen felelünk az örvendési lendülettel, mely a sport, a testedés terén városunk aranyfutásai körében beállott és napról-napra jobban mutatkozik. A jogakademia összes halgatói, megérte városunk jeles fia: Fodor József egyetemi tanárnak a testédes szükségességéről mondott arany szavait — vivő és tornász osztályokba csoportosulva gyakorolja magát, fiatal ügyvédek és hivatalnokaink pedig már javában szervezkednek, hogy egy vivő és torna egyesületet létesítsenek. Midőn e mozgalomról örömmel és elismeréssel veszünk tudomást, mint aminek városunk közegészségügyére nézve is hasznos befolyása lesz, kérjük: nem volna-e célszerű ez új együletet a korcsolyázó-egyesülettel kapcsolatban létesíteni, illetőleg azzal egybefoglalni. A korcsolyázó-egyesület nem hiszszük, hogy idegenkedne ez eszmétől. E kedvező esetben a szervezkedés nehézségei elkerülhetők lennének. Ajánljuk az eszmét — hozzájárulás végett — az illetők figyelmébe.

Bál- és mulatság-rendezőik figyelmébe. A feloszlatott városi zenekar nem szűnt meg, hanem magán-uton egyesült tagjai révén tovább is él és működik. Meghajoltak ugyan a sors körélehetetlen viszonyai előtt, de nem adják fel a reményt egy jobb jövő iránt, mert ugy gondolkodnak, hogy olyan város, mint Pécs, huzamosabb ideig nem lehet el színház nélkül s akkor újra felvirrad az ő napjuk. Addig is, míg e várva-várt idő elérkezik, Lőhr Vilmos szak-szerű vezetése alatt alkalmadátán tovább működnek s ha kívánatuk, 15—16 tagból álló zenekarral mindenkor a nagy közönség szolgálatára állnak. Midőn e körülmény nyilvánosságra hozzuk s a zenekar ügyét a közönség támogatásába ajánljuk, megjegyezzük, hogy azok, kik e zenekar szolgálatait igénybe venni akarják, forduljanak e célból Waleutin Ottó könyvkereskedő urhoz.

Tetten érve. Csütörtök éjjel két lakatos inas tetten kapott, amint a fő-utcában lévő Fuchs féle zsidóház-üzletbe be akartak törni. Elfogattak. Valószínűleg a legutóbbi betörésekben is volt részők.

A szegszárdi tanulmányi uradalom megvizsgálása végett mult vasárnap érkezett Szegszárdra Forster Gyula dr. miniszteri tanácsos, Tost Gyula ker. főtitkár és min. osztálytanácsos és Wéber Antal miniszteri építész. Még az nap meglátogatták az alispánt és főjegyzőt, valamint Hannay Gábor apátplébánost; másnap reggel, az urodalmi hivatalok megzemlése után megvizsgálták az urodalmi birtokokat és dében Agádra rándultak az ottani templom megzemlése végett, hol S á g h y Pál plébános vendégszerető házában fényes ebédet fogadtak a vendégeket, kik között Szekszárdról jelen voltak Nogaill Károly közalapítványi főjegyző, Steinecker Ferenc urodalmi tisztartó, Hannay Gábor apátplébános, Stann Jakab bíró és többen.

Vakmerő tolvajok. Pakson mult péntekre virradóra a városházán, belül a folyosón a falat kiasták s a pénztári helyiségekbe hatolva, mi a városi örök szobájá mellett van, az irományokat össze-vissza hányták s mintegy 6 frtot — több szerencsére nem volt a pénztárban — elloptak. Amint jöttek, eltávoztak, anekkul, hogy észrevették volna.

Gyilkosság. Siklóron a bolgár zöldségföld tanyáján vasárnap virradóra az egyik fiatal, házasondi készülő bolgár halva találtatott. A vizsgálat kiderítette, hogy egy bunkóval veretett agyon álmában. A tettest egy társukban — a meggyilkolt közeli rokonában — gyanítják, mivel a bolgár alibijét be tudta igazolni, ő pedig nem és a tolvárokon kívül más alig tudhatta, hogy a tanyán 1500 frton felül van készpénzben, a mely összeget a meggyilkolt az nap vett ki a takarékpénztárból és másnap hazavinni szándékozott. A pénz eltűnt. A gyanúsított befogott és átadatott az illetékes hatóságoknak.

Megjelent a „Leányvilág” 21 ik száma a követező igen érdekes tartalommal. A tanár úr. Elbeszélés. Irta Kalocsai Róza. (Folyt.) — Mózes halála. (Kép.) — Oszai dal. Városi Mihálytól. (Költmény képpel) — Imrart és Elza. Elbeszélés. Fordította Tenner Róza. (Folyt.) — Az én reményem. Városvy Mihálytól. (Költ.) — Az ó-kori népek vallása. Mythologia. (Folyt.) — Tárcsa: Költmény magyarul. Lázár Beáttól, Thaly Kálmán „Bányai sirja” című költeményéről. — Kép, a melyhez nem kell magyarul. — Képmagyarázat. — Toussaint Langenscheidt francia önkéntesi levelei. — Talányok. A 20-ik számban közölt talányok megfejtése. — A boritékon: Tartalom. — Heti naptár. — Levelezések. — A 20-dik számban közölt talányok megfejtése. — A mi póstálok — Serdülő leánykákunk igen ajánlhatjuk. Megjelenik havonként kétszer. Előfizetési ára 1/2 évre 1 frt. Szerkesztőség és kiadóhivatal Cegléden, Eötvös-tér.

Boldog kaposváriak! Aki csak kissé ismerős nálunk a viszonyokkal és csak kissé is tud visszaemlékezni, az jól tudja, hogy a katonaúság és polgárság között városunkban évek hosszú során át virágzott jó viszonynak bomladozása közvetlenül a kaposvári botrány eset után vette kezdetét. Ugy látszik, a kaposváriak már ismét a jó nyomon vannak, hogy a nálok megzavart egyetértés a polgárság és katonaúság között ismét helyre álljon, mert másnak, mint ennek nem vehetjük az örvendési körülményt, hogy a kaposvári polgári elem Normann gróf huszártisztnak előléptetése alkalmából a gróf tiszteletere népes bankettet rendezett. Hát vajon nálunk Pécsét gondolkodnak-e a közeledei lépések megtételére? Azon körülményből, hogy a tiszt karnak megiltatott a jogász-estélyen való megjelenés — ez óhajtásunk teljesedése, mely, megvagyunk győződve, nem csak a miénk, hanem városunk jobbjai is, egyelőre nem lehet számítaniuk. No de — lesznek még más idők is.

Videki hírek. T é k e s községben október 30-án három Weiler testvér boros állapotban valami örökösödési ügyben összevesztett és a legifjabbik testvér fejéért ragadva, a középső segítségével a legidősebbet; András halálosan megsebezte. — Mánfán egy Barka József nevű 24 éves legény több társával a korcsmában eszeseden bórzagott. Egyszer csak oda vetődött hozzájuk — igen rézköz állapotban — Csoma István és miután ez igen kihívón viselte magát, a dologból verekedés fejlődött, mire Barka, ki igen jóraival legény és özvegy anyjának egyetlen támasza, elfutott. Csoma és egy Dalos Adam névű ember utána futottak és Barkát elérve, kegyetlenül elverték. A gazok ezzel nem elégedve meg, melék-uton fejéért haza siettek s a sérülése miatt csak lassan vészorogni tudó Barkát a falu végén meglesve és vele újabb ösztetve, halálosan megvagdalták. — A sádsi járásbírósnál jelentés tétetett, hogy a szászvári szöllők között egy új szülött gyermek holttestét ta-

lálták meg, melynek feje és bal-lába hiányzott. A vizsgálat megtartván, kiderült, hogy a holttest egy időtlen gyermek holtteste. Melyet egy szászvári kalapos neje szállt s papír-dobozba téve, rendes módon el ts temetett, de csak 50 centiméter mély sírba. A hullát — mint a nyomok mutatják — egy róka, vagy kutya kikaparta s azután megrágta. — Orszló u gy Gréhling nevű özvegy asszony ládájából a mult héten ismeretlen tettes 1800 frtot elloptott. A gyanyu egy rokora esett, de az mindent tagad.

Szigetvári hírek. A szigetvári kereskedelmi és iparos kör helyiségében szombaton d. u. 2 órakor leplezetett le a közszeretben álló elnök: Gruber Gusztáv kir. járásbíró arcképe. A leplezés este közcavosra követte. — A „Goldstein Miksa és Társa” cég üzletbe mult hó 26-ikán ismetsretlen tettesek betörték s a pénz-szekrényt elvitték. — A „Fortuna” korcsma a istállója kigyuladt s nagymennyiségű takarmánnyal leégett. Az épület Andrassy Aladár tulajdonát képezte és biztosítva volt.

A filokszera Tolnamegyében egyre nagyobb pusztításokat tesz. Legutóbb Nagy-Szokoly s Medina községek szőlőiben konstataatott jelenléte, sőt már Szegszárdon is, Prantner János iván-völgyi szőlőjében és pedig ez utóbbi helyen nagy mértékben, mintegy 12000 szőlőtökén. Engelbrecht Károly miniszteri kiküldött megtekintvén a szegszárdi szőlőket, azon nézetét nyilvánította, hogy a vész még szerencsére nem oly terjedelmes, hogy azzal a küzdelmet a siker kilátásával megkezdni ne lehetne. — A tolnavármegyei filokszera-biztos: Roboz István dr. szintén folytat vizsgálya a szegszárdi szőlő-területeket, de nem a legnagyobb szerencsével és nyugodt kedélyállapotban, mert egyes szőlőgazdák igen neveletlenül viselik magokat irányában, úgy, hogy a biztos a hatóság közvetítését kérte ki annak kihirdetésére, hogy ő jövőre a hivatalos működéset gátlok ellen érvényesítést fog szerezni a filokszera törvénynek, mely az akadályozókat 200 frtig terjedő bírsággal mondja megróhatónak. — Megjegyezzük, hogy újabbán a filokszera ellen legbiztosabb szernek mondják a szőlő-területeket, mint trágyának használatát.

Becsületből akasztja föl magát, — írja jóváncái levelezőnk — Szeverits András 61 éves helyettes koldus-bíró, a ki különben maga volt a megtestesült jószág s szerette őt a legkisebb gyermek is. Hivatalos kötelességét mindig pontosan teljesítte és ez nem volt más, mint amivel Isten dicőségének tartozott: az orgonanyomás s amivel önmagának tartozott: a koldulás. Szegény öreg oly nagyokat tudott orgonanyomás közben fohászolni, hogy a templomban levő kezdetben azt hívék, hogy kilyukadt a fújtató Igazi anitattal nyomta az orgonát, amint ő szokta mondani: kótából. — S amidőn hivatalos körútját téve küszöbről küszöbre, oly meghatóan tudott könyörögni, hogy bátran reá lehetett volna bizoni e szakma katedráját, ha ugyan a nyomor nem volna a legjobb professzor. Adámot is a gyümölcs esábitotta búre, így gondolkodott magában András bácsi, miért lennék én jobb Adámnál? Kísértebe ejtő N. urnak pompás körtése s e nemes gyümölcs kacér mosolyának nem tudott ellenállni az öreg. Már a negyedik körtét dugta pipujás üngébe, a midőn N. ur színellett szigorral odakialtott, hogy: „őreg ki engedte meg magának az én körtémet pártfogásába venni?” Megkérem alásan nagy uram, hát megcsajnáltam oket. „No várjon csak öreg, majd holnap számulunk.” Velem ugyan nem számol az ur — mondá keserűen az öreg András bácsi — és szépen elsompolygott, magával vive a négy körtét. N. ur jól mosolygott az öregnek természetes modórán. Igen ám, de az öreg András bácsi, akit még soha az életben nem értek tetten — annyira szívére vette a dolgot, hogy a s szégyen elől a kötélre menekült — felakasztá magát. . . A négy körtét kopszóba tévők. Az ő hűséges kollégája, Mihály bácsi vágta le megmeresztett pajtasát a kötélről és könyhullatások közt monda: no András, most még csak én vagyok hátra.

A takarékossg szép elv. Ez elvet az anyagi hanyatlás jelen korszakában kiválóan kell gyakorolni. Gyakorolni kell azonban nemcsak az anyagi szükségletek fedezése körül, de ha szellemi haladásunk vesélyeztetése nélkül tehettük meg azok körül is, amiket lelkünk és szellemünk táplálására szernük be magunknak. Holgyeinknek most kiváló alkalom nyílik a takarékossg az élvének gyakorlására. Midőn ugyanis eddig kénytelenek voltak szépirodalmi, háztartási, szakács- és feljegyzési könyvek külön-külön való beszerzésére lényegesen összegeket áldozni, a „Magyar Háziaszony” kiadóhivatalának áldozatkészsége folytán most mindezeket egyesítve potom árón vehetik meg. Megjelent ugyanis a „Magyar Háziaszonyok Naptára 1887-re”. Mi e naptár pazarfényű kiállításáról nem beszélünk, gazdag és válogatott tartalmából pedig, tekintettel arra, hogy holgyeinkből, kik e naptárt saját érdekekben sietve fogják beszerezni, nem akarjuk e díszes és becses könyv látása által okozandó kellemes meglepetést elvonni, csak annyit árulunk el, hogy szépirodalmi részében Mikszáth Kálmán, Majthényi Flóra, Lauka Gusztáv, Csáky Fanny grófné, V. Gaal Karolina stb. ily nagyhangszu írők termékeivel találkozunk, többi 9 szakaszra oszó része pedig a következők: I. csillagászati rész, II. ált. érdeklő rész, III. szépirodalmi és ismeretterjesztő rész, IV. a nő mint házi orvos, 23 gyakovri betegségek orvoslasi módjának leírásával, V. konyhasztati rész, VI. kertészeti rész, VII. a nő a háztartásban, VIII. könyvvelti rész, IX. hirdetés rész. Ezen egyes részek összesége pedig oly tömör egészet képez, mely a háziaszony igényeit minden irány felé a leghatározottabb módon képes kielégíteni. A naptár ára füve 1 frt, keménykötésben 1 frt 50 kr., diszkrétben 2 frt. Kapható minden könyvkereskedésben és a „Magyar Háziaszony” kiadóhivatal utján Budapestent, V. n.-koronautca 20. sz. a.

Megbűntetett hangszerkereskedő. Nem hiába mondta egyik jelesünk, hogy manapság a szedelésmelk korszakok élők. Társadalmi, ipari és kereskedelmi téren — tisztelt kivételeknek — a nagyhangszavak, az önd. c. íret és reklám dominálnak. Hagyján, ha ezek a tisztesség határát nem lépik, de ha valótlon, hazug állításokkal a jóhiszemű közönség félrevezetését, tisztességes iparosok megróvidítését előzzik, akkor a társadalomnak ugy, mint az igazságszolgáltatásnak kötelessége e bünt megrotolni s annak elharapódzását megakadályozni. Az amugy is csekély számú fővárosi hangszergyárosok mindegyike voltok kimélve és vesélyes konkurrenciától, csak legújabbán gyűlt meg a bajuk egy magát hangszergyárosnak nevező hangszerkereskedővel, mint ezt az alábbi eset mutatja: Sternberg Armin keresiputi hangszerkereskedő ellen a VII. kerületi előjáróság, mint elsőfoku iparhatóságánál panaszt emeltek

Schunda W. József és társai, nevezetesen Plache testvérek, Stowasser J., Keimel F. és Appel I. bpesti hangszergyárosok, hogy a nevezett hangszerkereskedő cégén és hirdetésében a valóságban meg nem felelő jelzőket és adatokat használ s ezen, a hazai hangszertársulat vesélyeztető kibágásáért iparigazolványának megsemmisítését kérték. Az iparhatóság helyszini szemle alapján meggyőződött arról, hogy Sternberg Armin jogtalanul használja cégéjét és hirdetésében, melyekkel a lapokat mindenfelé elárasztja, a „hangszergyáros” címet, mert ipartelep műhelynek sem tekinthető, a mennyiben összes segédzemélyzete egy szál emberből áll, a kinek dolgozó mihelye a „hangszergyáros-mester” rendes lakosztályának egyik felkájében és azstálból és egy székblől áll. Képes árjegyképeiben pedig „saját gyárában készült cimbalmot” stb. ajánl, már pedig gyártelep alatt az övétől igen nagy mértékben elterő ipartelep érthető. Miután ily módon a valótlon jelzők és adatok használatá Sternberg ellen megállapított, az előjáróság őt az 1884. évi XVII. t. c. 58. §-a ellen elkövetett kibágásban büntösnek mondotta ki s ugyanazon t. c. 157. §-ának d) pontja alapján s tekintettel azon súlyosító körülményre, hogy e kibágást csaknem egy óta s nagy mértékben követte el, 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett megfizetendő, be nem hajthatás esetén 10 napi elzárásra változtatható 100 frt pénzbüntetésre ítélte. Schunda Wencel József ezen kívül érdemrendeknek és saját rajának Sternberg által jogtalanul való használatá miatt is panaszt emelt. Az első nézve, miután az büntvádi eljárás alá tartozik, az előjáróság az 1884. évi aug. 20-án 39.266. sz. a kelt földmív., ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteri rendelet 71. §-a alapján a budapesti kir. ügyészséget értesítettet rendelte, az utóbbira vonatkozó keresetével pedig panaszt a kereskedelmi bírósághoz utasította, mely a szerzői jog körébe vágó panaszok ügyében itéli hivatra van.

A híres búvész és hasbeszélő Boskó József csütörtökön kezdi meg előadásait a „Hattyu” nagy termében. Mai számunkban foglalt hirdetésnyét ajánljuk olvasónk figyelmébe.

Vegyes hírek. Laubek Kálmán kaposvári törvényszéki jegyző 28-ikán vezette oltárhoz Farkas Károly ipartestületi elnök leányát: Erzsikét. — Kacsokovics Géza somogyemei földbírtokos eljegyezte Szalay Imre országgyűlési képviselő leányát: Ilonát, Lóllén. — Weisz Albert dr. gyakori orvos Kaposváron eljegyezte özvegy Kell Dávidné leányát: Irént, Sümegen. — Kaposvári főszolgabíróvá Gabovits Károly volt megyei I. aljegyző választatván meg, ennek helyére Trombitás Mihály II. aljegyző, ezére pedig Plachner Sándor csurgói szolgabíró léptetett elő. — A boglári takarékpénztár havi 10 kros betétekre, 4000 részvény kibocsátásával, a legszegényebb néposztály érdekeit óhajta előmozdítani, segélyszövetkezetet tervez. A likvidáció 6 évenként történik. A tervezet csak egy létesülhet, hogy a segélyszövetkezet pénztárosa is könyvvivő teendőt a boglári takarékpénztár hivatalnokai teljesítik, mi valóban elismerésre méltó. — György Márton törcskei gazdag polgárt nevével együtt ismeretlen tettesek lakásukban megátmadván, életveszélyesen megsebzék és tőlök 788 frt készpénzt elraboltak. — Csomán (Somogy megyében) a szandárok garázdálkodtak, több embert életveszélyesen megvertek, a községi bírót: Nagy Józsefet leszúrták s az erre ellenök felzúduló nép közé löttek, de szerencsére senkit sem találtván, fegyvereiket elhánnya futástnak eredtek. — Hauer Izidor, a bécsi „Hauer testvérek” cég főnöke eljegyezte Hahn Adolf szegszárdi kereskedő leányát: Jozsefint. — György Moric igari református lelkész eljegyezte Huszár Erzsike kisasszonyt Szilas-Bolháson. — Jobb házi Dóry Mihályt, Tolnavármegye főispánjának napa meghalt Budapestent kolerában. — Nádor József, a „Phönix” biztosító társaság nagykanizsai titkára eljegyezte Hómg Mátyas orozari kereskedő leányát: Mariskát. — Perczel Akos kaposvári aljegyző ugyanoda törvényszéki bíróné nevezetett ki. — A pozsonyi dinamit-gyár egy munkásno vigyázatlansága következtében felrobbant. A munkásno meghalt, számos munkás életveszélyesen megsérült. A gyár teljesen rombadott. — Ssabadkán Geiger Adolf dugszadga kereskedő irodájából a Wertheim szekrényt vakmerő rablók elvitték, körülbelül 1/4 millió készpénz, ékszer és értékpapír tartalommal. A Wertheim szekrényt a város környékén összetörve megtalálták az összes értékpapirokkal egyutt. A készpénzzel a tettesek odabáztak. Nagyon valószínű, hogy a tettesek szabadkátak voltak. Kézrekerítésök alig remélhető.

Tizezer dobznál többet küldtek szét az elmúlt évben, ingeue, a szegényeknek. Mily gyakran hoznak magokkal a betegségek nyomasztó gondot és szükséglet az olyan családokba, a melyek kézi munkájokkal kénytelenek mindennapi élelmüket megkeresni. És ezért bizonyára elismerésre méltó, hogy Brandt R. zürichi gyógyszerész ur már évek óta ingyen adja az ő legjobb hírví svájci labdacsait, az oly szegények számára, a kik gyomor- máj-, epe- s aranyeres bajokban stb. szenvednek, s e labdacok megnyerése végett egyenesen csak a megnevezetthez kell fordulni.

Törvényszéki esarnok.

Polgári ügyek. November 2-án előadatot Pileh Antal tszékbi bíró által: Csendes József Krekó Mihály és Laugart Terézia elnői pere 663 frt és 300 forint iránt. — Blumenthaler Györgyá szűl. Tiszperger Katalin Armbrust Miklós, Lúli Lóriné, Tiszperger János és Schmidt Erzsébet elnői pere atyai hagyatéki megítélésre iránt. — Gáza Anna férj. Dietrich Jozsefné Gáza Andrásné szűl. Auth Erzsébet elnői pere előjegyzett zálogjog igazolásá iránt. — Pirkó Gyula Ullén József elnői pere bírtok és vételár visszafizetésére iránt. — Krausz Márton és neje szűl. Waldmann Mária Szemelroth Adam elnői perek visszahelyezés iránt.

Büntető ügyek. November 3-án: Karakos Pal és társai ellen halált okozó súlyos testi sértés miatt. — Sovakov Vinkó és társai ellen lopás büntette miatt. November 6-án: Dóczy József ellen halált okozó súlyos testi sértés miatt. — Hess Mártonné Rupp Magdolna ellen halált okozó súlyos testi sértés miatt. November 10-én. Veldin János ellen lopás miatt. — Darazsác Sándor és társai ellen súlyos testi sértés miatt. November 12-én. Bonyevác Ferenc és társai ellen több rendbeli köz- és magánokirat hamisítás, csalás, bélyeghamisítás miatt. — Makai Mari ellen lopás miatt. November 13-án. Hoffmann János és társai ellen idegen ingó vagyon rongálása miatt.

